

A.B. Dienos naujienos

Nr. 263/450/

Penktadienis, 1946.XI.15

IŠ VISO PASAULIO

- JT SUVAŽIAVIME per politinės komisijos posėdį, kaip Londonas praneša, Australijos ir Kubos atstovai pareiškė apibrėžti veto teisės naudojimą P.S.Taryboje. Australijos atstovas pareiškė, jog sudarant JT chartą, buvo patikinta, kad ta teisė nebus lengvapėdiškai naudojama. Tuo tarpu gi daugelis narių esą nuomonės, kad veto teisė naudojama piktam. Todėl, girdi, turi duoti atsakymą prieš pasaulio viešumą dabar tie, kurie taip ta teisę naudoję. Jis apeliuoja į visas tautas, ne vien į Sov.Rusiją. Ukinėj komisijoj vakar JAV atstovas pareiškė, kad, Unrai pabaigus veiklą, nebėsa reikalo jos vietoj steigti naujos organizacijos, kuri remtų pagalbos reikalingus kraštus. Per Maskvos radiją vakar komentatorius Dr.Lemin, kalbedamas apie sunkią pasaulio maitinimo būklę, tarp kitko pastebėjo, jog didelės maisto atsargas ir perteklių turinčios JAV ir Kanada. Tenai, girdi, net gyvuliai šeriami kviečiais. Reakcionierių elementai maisto paskirstymą pasaulyje nori išnaudoti politinėms spekuliacijoms, sutikdami remti tik draugiškus kraštus. Sis reikalas paastėjęs, Unrai baigiant savo veiklą. Amerika norinti remti tik atskirus kraštus, siekdama ten politinės įtakos, pvz. Italiją, Austriją, Graikiją, tuo tarpu nerodanti noro remti Jugoslavijos ir Albanijos. Monopoliniai magnatai, girdi, sudarę dvišalę sistemą paramai teikti, siekdami politinės naudos.

- DEL MOLOTOVO PASIŪLYMŲ Triesto statutui, kuris aptartas Paryžiaus konferencijoj, Londono žiniomis, vakar keturių ministerių taryba New Yorke nepriejusi vieningos nuomonės. Molotovas griežtai reikalauja apibrėžti numatomojo gubernatoriaus įgaliojimus, kurie, jo nuomone, turėtų būti subordinuoti renkamajam seimui. Byrnes tuo tarpu pabrėžęs, jog Trieste nebūsią galima išlaikyti tvarkos, jei gubernatorius neturėtų platesnių teisių. Byrnes pusę palaikę D.Britanijos ir Prancūzijos atstovai.

- ISPAIJOS RESPUBLIKONŲ VADAS Giral, Stuttgarto pranešimu, pateikęs JT suvažiavimui pareiškimą, kurio reikalaujama JT nariams nutraukti diplomatinis santykius su Franco Ispanija.

- KAI KURIE DARBO PARTIJOS ATSTOVAI, kaip sakoma iš Londono, reikalauja keisti D.Britanijos užsienių politiką. D.Britanija turinti ko plačiausiai bendradarbiauti su visais kraštais ir organizacijomis, kurie vykda socialistinio ūkio planus, ir taip elgtis, kad būtų išvengta konflikto tarp JAV kapitalizmo ir Rusijos komunizmo.

- PRANCŪZIJOS KOMUNISTŲ POLITINIS BIURAS, Stuttgarto žiniomis, nutaręs reikalauti, kad naujoji vyriausybėj ministerio pirmininko postas būtų pavestas komunistui. Savo pareiškime tas biuras tarp kitko pabrėžias, jog komunistai Prancūzijoje sieksią socialinės ir ūkinės pažangos, stengsiąsi pašalinti Vichy vyriausybės likučius ir kt. Komunistai proklamuoja bendradarbiavimą su JAV, D.Britanija ir Sov.Rusija.

- BELGIJOS VYRIAUSYBĖS KRIZĖ, Hamburgo pranešimu, pasibaigianti, nes keturi pasitraukusieji komunistai ministrai vėl sutinką grįžti į savo postus.

- MIN. PIRM. DE GASPERI, kaip Londonas praneša, mušęs telegramą Unrai, prašydamas pristatyti Italijai pažadėtus javų kiekius, kad būtų galima krašte išlaikyti maisto normas. Italija pradedanti pasitarimus su Turkija, Argentina ir JAV dėl maisto dalykų pristatymo.

- ŠIAURINĖJE GRAIKIJOJE, Londono žiniomis, vėl įvykęs rimtas susidūrimas tarp banditų ir vyriausybės kariuomenės, kuriai esą padaryta žymių nuostolių. Atėnuose gen. štabo viršininkas turėjęs pasitarimą su britų militarine misija. Vienam kaime prie Jugoslavijos sienos banditai išžudę 50 kaimo gyventojų. Jie buvę remiami jugoslavų.

- ČEKOSLOVAKIJOJ, Stuttgarto žiniomis, informacijos ministeris Kopecki pareiškęs, jog krašto spauda turinti visišką laisvę. Laikraščiai nei cenzūruojami, nei konfiskuojami. Kritika esanti nedraudžiama. Innsbrucko žiniomis, Leningrado universitete studijuoja ir čekoslovakų studentų.

- RUMUNIJOS OPOZICINĖS PARTIJOS, Londono žiniomis, išeikšusios protestą JAV, D. Britanijai ir Rusijai, prašydamos tarptautinės intervencijos dėl krašto rinkimų parengimo, kad būtų garantuota tiems rinkimams laisvė. Pabrėžiama, jog jau dabar kompromituojami būsimieji rinkimai, nes apie pusę opozicijos siūlomųjų kandidatų neįtraukiama į sąrašus.

NORVEGIJOS DELEGACIJA, Hamburgo žiniomis, netrukus išvyksianti į Sov. Rusiją tartis dėl prekybinių santykių tarp abiejų kraštų.

- KARALIUS FARUK, Frankfurto žiniomis, pradedant parlamento sesiją, sosto kalboj pareiškęs, jog iš Kairo britų igulos pasitrauksiančios per mėnesį laiko. Dėl D. Britanijos ir Egipto susitarimo turima gerų vilčių. Egiptas aktingai bendradarbiausius su JT taikai pasaulyje išlaikyti.

- JAV IR INDIJA, Frankfurto žiniomis, sudaro orinio susisiekiimo sutartį, pagal kurią JAV lėktuvai galės nusileisti Indijoje.

- 16,2 MILLIJONŲ GYVENTOJŲ, Hamburgo žiniomis, pagal paskutinį skaičiavimą esą dabar amerikiečių valdomoj Vokietijos zonoj; nepriskaitant Bremeno ir amerikiečių Berlyno sektoriaus gyventojų. 20% gyventojų toje Vokietijos srityje padangėję, kaip kad buvo prieš karą.

- BRITŲ VYRIAUSYBĖS POLITIKA VOKIETIJOJ vakar kritikuota Žem. Rūmuose. Kaip Londonas praneša, Edenas iš opozicijos pareiškęs, jog atėjęs momentas atvirai pažiūrėti į faktus, kad D. Britanija nebegalėsianti toliau laikytis tarptautinių išipareigojimų, jei jų nesilaikys kiti. Tai liečia ekonominę Vokietijos vienybę. Girdi, ką mes ligšiol padarėme, tai buvo fabrių įrengimų išmontavimai reparaacijų sąskaiton, tuo tarpu kai tie fabriai reikalingi Vokietijos produkcijai pakelti. Liesdamas Vokietijos administravimą, Edenas pažymėjęs, jog reiktų tą dalyką daugiau pavesti vokiečiams, britų priežiūroj; be to, paskirti zonai ministrį britų kabineto hario teisėmis. Min. Hynd, atsakydamas, pažymėjęs, jog nors prieš akis stovinti aštri žiema, bet baimintis nėsą reikalo, nes Vokietijos transportas jau atstatytas. D. Britanija viena neįstengianti išlaikyti savo valdomoj zonoj maitinimo niveau. Bet, girdi, mes nepametam vilties, kad prancūzai ir rusai susipras dėl vieningos Vokietijos administracijos sudarymo.

- KRITIŠKA MAITINIMO BŪKLĖ britų zonoj, kaip Londonas praneša, anglų ir amerikiečių delegacijų rūpestingai dabar svarstoma Vašingtone. JAV atstovas gen. mjr. Hildering pareiškęs, jog JAV išdirba priemones, kad pašalintų vakarinės Vokietijos maitinimo krizę.

- ANGLIŲ EKSPORTAS iš vakarinės Vokietijos, Londono žiniomis, sumažinamas 200.000 t kas mėnesį. Toliau padaryta, visų keturių sąjungininkų žinovams ištyrus anglų produkcijos ir eksporto galimybes.

- HERMANN HESSE, Beromünsterio žiniomis, šiais metais gavo Nobelio premiją už savo literatūrinę kūrybą. Rašytojas gimęs 1877 m. Württembergo srity; o nuo 1912 m. gyvena Šveicarijoje, išsigijęs Šveicarijos pilietybę. Įgarsėję jo romanai: "Peter Camenzind", "Unterm Rad", "Demian", "Narziss und Goldmund".

- DENUNCIANTE Helene Schwerzel, kuri ryšium su 1945 m. bombos atn-tatu prieš Hitlerį išdavė Leipzigo burm. Girdelerį, kaip Londonas praneša, dabar Berlyne nuteista už tai 15 metų kalėjimo ir dar 10 metų pilietinių garbės teisių atėmimu. Už išdavystę ji buvo gavusi iš Hitlerio 1 milijoną RM.

- PERU VALSTYBĖJE, Beromünsterio žiniomis, įvykęs skaudus žemės drebėjimas. Ligšioliniais duomenimis esą žuvę per 1000 žmonių.

- "BE VAIRO" - toks J. Mešio rašinys, ryšium su penkmečio plano vykdymu Lietuvoje, idėtas išseinančioj Vilniuj "Tiesoj" /Nr. 216, IX.15/. Straipsnyje rašoma: "Į Vilniaus stotį atriedėjo ilgas, sunkiasvoris traukinys. Garvežys šniokštė, lyg atsiprunkšdamas po tolimos kelionės, ir sustojo. - Ką pargabenai? - pasiteiravo stoties budėtojas pas sėstato palydovą. - Staklos, įrengimus... 20 vagonų. - Vėl Vietinės Pramonės Ministerijai, - nusiminęs atsiduso budėtojas, ~~xxx~~ ~~xxxxxx~~ vartydamas tankiai prirašytus važtaraščius. Ministerija jau spėjo išigyti liūdną vardą Vilniaus geležinkelio stotyje. Čia jau gauta daug sąstatų su įrengimais mūsų vietinės pramonės imonėms. Ir kaskart - netvarka. Ir šį kartą Vietinės Pramonės Ministerijos vadovai nesusivokė, ką veikti su atvykusiomis staklėmis ir mašinomis. Traukinys su įrengimais atvyko į Vilnių rugpiučio 29 d. Nuo tos dienos jau praėjo dvi savaitės. Ministerija jau sumokėjo 100.000 rublių pabaudos už vagonų prastovėjimą, o sprendimo, kur nugabenti įrengimus, taip ir nėra... Ministras drg. Škodinas jau prieš kelis mėnesius žinojo, kad teks priimti iš karto kelius sąstatus su staklėmis mūsų metalų pramonei. Bet niekas nieko tam neparengė. O dabar ministerija mėtosi šen ir ten, bet nuspręsti, kur dėti stakles negali. Lietuva turi pradėti dar šį penkmetį gaminti elektros motorus, stakles, radijo priimtuvus. Deja, visa tai, atrodo, išgaravo iš metalų pramonės tresto valdytojo drg. Girniaus ir vietinės pramonės ministro atminties. Trestas, ir ministerija paskendo pilkų kasdieninių rūpesčių jūroje, o metalų pramonės laivas liko be vairo. Jau trečiuosius metus stato Vietinės Pramonės Ministerija "žalgirio" fabriką Naujojoje Vilnioje, o toliau 20 staklių sumontavimo dar neužengta. Dvojus metus jau statomas "Elfos" fabrikas Vilniuje. Jau išleista daugiau kaip 2 milijonai rublių, o apčiuopiamų rezultatų nėra. Tas pat sakytina ir apie Kauno "Technodoga" ir "Arkla". Ministerija atsidūrė kėblioje padėtyje: prašyti įrengimai staklių ir kitoms gamykloms atvyksta nustatytu laiku, o jiems priimti nepasirengta. Štai kodėl stovi staklės vagonuose. Be vairo palikta ir visa apskričių vietinė pramonė. Pramonės kombinatai apskirtyse ir miestuose vis dar nestojo į tikrą kelią. Vietinė pramonė mala grūdus, piausto miško medžiagą, karšia vilnas, vadinasi, apdirbinėja pateiktą užsakytojo žaliavą. Vietinių išteklių išnaudoti niekas nesiskubina. Juk tatai, aišku, žymiai sunkiau, negu sumalti atvežtus grūdus arba iškaršti sunėstas vilnas... O ministerijos vadovai nesugebėjo nukreipti mūsų vietinės pramonės kita linkme, į tikrąją jos ~~xxx~~ vystymosi kelią... Pramonės kombinatai turėjo šiemet duoti daug statybinių medžiagų atsikuriantiems miestams ir kaimams. Dar liepos mėnesį spaudoje buvo nurodyta, jog vietinė pramonė žlugdo statybinių medžiagų gamybą. Ir štai praėjo du mėnesiai. Kas pasirodė? Pramonės kombinatai nebuvo pasiruošę statybinių medžiagų gamybai. Juk štai Zarasų apskrityje Rudėnų ir Grūžtų plytinės ligi šiol neveikia. Degimui paruoštos žalios plytos guli, nes... nėra kuro. Plyti-

